

Výroční zpráva Spokojení, z. s., za rok 2019

Member of the International Baby Food Action Network

Úvodní slovo

Milá čtenářko, milý čtenáři,

je mi milou povinností předložit Vám přehled našich aktivit za rok 2019. Jak se budete moci přesvědčit níže, minulý rok se u nás nesl v duchu někdy více, někdy méně zábavné, ale v každém případě smysluplné práce, kreativity a neutuchajícího zápalu pro věc. Ani já jsem předem netušila, jak náročný rok to pro nás bude a kolik práce se nám s minimem finančních prostředků podaří dotáhnout do konce. O to víc mě to těší.

Naše mezinárodní síť International Baby Food Action Network (IBFAN) oslavila 40. výročí od založení. Nadělili jsme jí především veřejné slyšení v Senátu. Ani naši zahraniční kolegové nelenili. Díky jejich úsilí se britská Královská společnost pediatrie a zdraví dětí a renomovaný časopis British Medical Journal plně přihlásily k Mezinárodnímu kodexu marketingu náhrad mateřského mléka a navazujícím rezolucím Světového zdravotnického shromáždění (dále jen „Kodex“) a přestaly přijímat finance od výrobců náhrad mateřského mléka. Dává mi to naději, že se jednoho dne dočkáme i u nás.

Chtěla bych poděkovat všem našim členkám a členům, dobrovolnicím a dobrovolníkům, podporovatelkám a podporovatelům a v neposlední řadě také kolegyním a kolegům z IBFAN. Nesmírně si cením Vaší práce, nápadů, inspirativních výměn názorů, znalostí a zkušeností, díky kterým se náš spolek rozvíjí a posouvá dál a díky nimž můžeme fungovat i v radikálně odlišném roce 2020.

Přeji příjemné čtení!

Mgr. et Mgr. Aneta Majerčíková
předsedkyně Spokožení, z. s.

Aktivity v roce 2019

Monitoring marketingu náhrad mateřského mléka, saviček a krmicích lahví

Celý rok jsme průběžně monitorovali případy porušování Kodexu. Od dubna 2019 nám pak nahlašovala porušení Kodexu prostřednictvím online formuláře i veřejnost. Všechny případy byly uloženy do databáze, na některé incidenty upozornil spolek Mezinárodní dokumentační centrum Kodexu (IBFAN ICDC). Zjevná porušení naší legislativy jsme nahlásili příslušným živnostenským úřadům.

V únoru a březnu 2019 jsme realizovali dvě vlny šetření zaměřeného specificky na e-shopy. Bylo zjištěno, že k porušením Kodexu, jež představovaly zároveň i porušení naší legislativy regulující reklamu, došlo v 60 ze 100 sledovaných e-shopů. Na porušení jsme e-shopy následně upozornili a většina z nich pochybení napravila.

Prosím připojte se k našemu úsilí i Vy!

Sledujte propagační aktivity výrobců, distributorů a prodejců náhrad mateřského mléka, saviček a krmicích lahví a dejte nám vědět na emailovou adresu info@spokojeni.org, pokud Vám budou připadat zajímavé, zvláštní nebo znepokojující. Zjevná porušení Kodexu můžete přidat do naší databáze prostřednictvím dotazníku na www.bit.ly/dotaznik-kodex.

Minimalizace reklamy v porodnicích

Na žádost personálu nemocnic jsme začali vytvářet materiály bez reklamy výrobců náhrad mateřského mléka.

Prvním výstupem byly jmenovky v postýlkách novorozenců autorky Radky Hoďové, které na konci srpna začalo používat novorozenecké oddělení Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov.

MUDr. Viktorie Chimonidesová z benešovské nemocnice s našimi kartičkami bez reklamy

Další várka kartiček do novorozeneckých postýlek od Mariany Ryšavé pak putovala na Dětské oddělení Nemocnice Opava. Vzhledem k tomu, že poptávka personálu nemocnic po předmětech denního užívání bez reklamy porušující Kodex převyšovala možnosti našeho rozpočtu, byla na konci roku vyhlášena crowdfundingová kampaň Naše děti bez reklamy (viz kapitola Další).

Osvěta o Kodexu

V březnu vystoupila naše předsedkyně na školení Národního laktačního centra pro koordinátory z baby-friendly nemocnic s přednáškou zaměřenou na porušování Kodexu v České republice.

KODEX SEM, KODEX TAM

Příklady porušení Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v praxi

Přímo na místě jsme zjistili porušení Kodexu organizátory (inzerce ze strany výrobce saviček a krmicích lahví Philips Avent v časopise MAMITA, jenž byl distribuován účastníkům školení). Od té doby jsme o to obezřetnější, pokud máme vystupovat na akcích pro zdravotníky.

Naše předsedkyně odmítla vystoupit na III. kongresu České komory porodních asistentek z důvodu problematického sponzoringu ze strany výrobců saviček a krmicích lahví. Příčina odmítnutí byla s předstihem diskutována s organizátory konference a posléze zveřejněna, což přispělo k nastartování debaty o vhodnosti takového sponzoringu v této profesní organizaci.

V dubnu jsme byli přítomni na stánku poporodních iniciativ na konferenci Aktivní rodičovství v Brně a na NGO Marketu v Praze. Náš workshop „*Podívejte se, co dělají! Aneb monitoring marketingu velkých společností (se zaměřením na náhrady mateřského mléka)*“ vyhrál hlasování veřejnosti o doprovodný program.

V srpnu jsme na Facebooku spustili novou stránku věnovanou Mezinárodnímu kodexu marketingu náhrad mateřského mléka (@mezinardnikodex). Na ní jsme se věnovali historii Kodexu a některým často kladeným otázkám.

Záříjové číslo časopisu Vlasta (č. 39/2019) pak přineslo rozsáhlý rozhovor s naší předsedkyní o podpoře kojení v České republice a o regulaci marketingu náhrad mateřského mléka.

K Vánocům jsme nadělili Národní lékařské knihovně v Praze a Moravské zemské knihovně v Brně odborné publikace o Kodexu z dílny IBFAN.

Veřejné slyšení v Senátu

20. května 2019 jsme spolu s Výborem pro zdravotnictví a sociální politiku (dále jen „Výbor“) spoluorganizovali veřejné slyšení k problematice podpory kojení v Jednací síle Senátu. Gestorem akce byl senátor doc. MUDr. Peter Koliba, CSc., slyšení předsedal předseda Výboru MUDr. Lumír Kantor, Ph.D.

Účast hodnotíme vzhledem k tomuto typu akce jako vysokou. Přítomni byli politici (kromě zmíněných senátorů také poslankyně PhDr. Olga Richterová, Ph.D.), náměstkyně ministra zdravotnictví MUDr. Alena Šteflová Ph.D., MPH, a další zdravotníci (lékaři, zejm. neonatologové, porodní asistentky, dětské sestry), zástupci neziskových organizací, veřejnosti i výrobců umělé výživy.

Účast rodin s dětmi usnadnil dětský koutek, který jsme díky laskavé podpoře Senátu vytvořili v Prezidentském salonku.

Celý videozáznam je k dispozici na [stránkách Spokojení](#)¹. Stenozáznam je pak ke stažení na [webových stránkách](#)

¹ Viz <http://spokojeni.org/2019/07/zaznam-verejneho-slyseni-k-problematice-podpory-kojeni/>.

[Senátu](#)². Naše předsedkyně na akci prezentovala návrh doporučení ke zlepšení péče v nemocnicích a k naplňování Kodexu. Spolek vydal v návaznosti [tiskovou zprávu](#)³ a na žádost předsedy Výboru také zpracoval návrh [usnesení, které Výbor v upravené formě přijal](#)⁴. Součástí usnesení byla také příloha s několika zásadními doporučeními, mimo jiné, aby:

- Ministerstvo zdravotnictví vedlo aktivní a ucelenou politiku výživy kojenců a malých dětí;
- Ministerstvo zdravotnictví zavedlo systematický monitoring a posílilo dosavadní externí hodnocení (Národní laktační centrum)

dodržování „Deseti kroků k úspěšnému kojení“ dle celosvětově uznaných hodnotících kritérií tak, aby každá porodnice prošla certifikací dle BFHI a každých 3–5 let procesem recertifikace;

- Ministerstvo zdravotnictví aktivně podniklo kroky k úplnému naplňování Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka.

Přestože usnesení bylo zasláno premiérovi Ing. Andreji Babišovi a dalším zodpovědným osobám, doposud nebylo realizováno.

Podnět pro pracovní skupinu k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů

V června projednávala Pracovní skupina k porodnictví Rady vlády pro rovnost žen a mužů náš podnět směřující ke zkvalitnění péče v nemocnicích (zavedení Baby-friendly Hospital Initiative 2018) a naplňování Kodexu.

Jednání se účastnil i ministr zdravotnictví Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA, se svou náměstkyní MUDr. Alenou Šteflovou PhD., MPH, i senátor MUDr. Lumír Kantor, Ph.D., a poslankyně Olga Richterová. V reakci na prezentaci předsedkyně Spokojení vyslovil ministr zdravotnictví velkou podporu kojení a slíbil, že se Ministerstvo zdravotnictví bude podnětem zabývat.

Pracovní skupina podnět odsouhlasila v srpnu 2019, Rada pro rovnost žen a mužů jej projednala na svém zasedání v únoru 2020.

V návaznosti ustavilo Ministerstvo zdravotnictví na podzim 2020 Národní komisi pro kojení. Spokojení tento krok přivítalo. Zároveň jsme však opakovaně varovali, že někteří členové nového orgánu jsou nebo byli v nedávné minulosti placeni výrobci náhrad mateřského mléka, saviček a krmicích lahví, a tedy se nacházejí ve vážném střetu zájmů.⁵ Ke změně obsazení Národní komise pro kojení však zatím nedošlo.

² Viz

<https://senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/91832/76972/83129>.

³ Viz <http://spokojeni.org/wp-content/uploads/2019/05/TZ-Sena%CC%81tor%CC%8Ci-podporuji%CC%81-kojeni%CC%81.docx>.

⁴ Viz

<https://senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/92437/77512/83773>.

⁵ Viz <http://spokojeni.org/2019/09/narodni-komise-pro-kojeni/>.

Kampaně na sociálních sítích

V únoru 2019 jsme spustili svou první kampaň na Facebooku a Instagramu. Pod heslem Kojení je normální byla každou neděli po dobu 35 týdnů zveřejněna jedna fotografie poskytnutá zpravidla příznivkyněmi spolku, doplněná stručným komentářem. Největší ohlas vzbudila fotografie ženy kojící své hospitalizované dítě během hospitalizace.

V květnu 2019 se pak na Facebooku a Instagramu rozběhla propracovanější kampaň A přece kojím, jejímž cílem bylo upozornit na různé kulturní a sociální bariéry, s nimiž se ženy v české společnosti mohou potkat. Celkem 25 textů, na nichž se podílelo celé členstvo spolku, doplnily trefné černobílé obrázky výtvarnice Doodlenky. Nejúspěšnější posty měly během prvního týdne od zveřejnění dosah přesahující 100 000 lidí. Po skončení kampaně proběhlo veřejné hlasování o nejpovedenější obrázku, vítěznými počiny vytištěnými na různých předmětech jsme poté odměňovali naše přispěvatelky a přispěvatele v crowdfundingové kampaně Naše děti bez reklamy na HitHitu (viz kapitola Další).

Vzpomínkové akce za senátorku Františku Plamínkovou

5. února 2019 jsme zorganizovali akci Květina pro Františku Plamínkovou, k jejímuž odkazu se ve své činnosti od počátku hlásíme. Díky laskavé spolupráci se Senátem jsme položili květiny k její narozeninám také k pamětní desce

ve Valdštejském paláci. Upomínka proběhla i u sochy Tomáše Garrigua Masaryka v Brně.

Úmrtí senátorky Plamínkové jsme si připomněli 30. června na Kobyliské střelnici v Praze.

Další

Díky laskavému udělení licence od British Medical Journal jsme mohli přeložit do češtiny přelomový editorial „Calling time on formula milk adverts“, kterým tento renomovaný časopis oznámil ukončení přijímání reklamy na náhrady mateřského mléka.

Na naše upozornění byl stažen článek serveru Lidovky.cz s názvem „Matky mají děti plně kojit do půl roku, po dvou letech jen výjimečně“, původně publikovaný v roce 2014, který nekriticky přebíral informace z jediného zdroje zatíženého střetem zájmů a obsahoval nepravdivé informace.

Koncem roku jsme spustili crowdfundingovou kampaň Naše děti bez reklamy prostřednictvím HitHitu s cílem vybrat dostatek finančních prostředků na překlad, tisk a distribuci rezolucí Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka společně s Kodexem

NAŠE DĚTI BEZ REKLAMY

mezi zdravotníky a politiky, kteří se mají přičinit o jejich promítnutí do české legislativy. Rozšířeným cílem kampaně byla výroba a distribuce předmětů běžného užívání, které se dosud jako reklamní předměty opatřené logem výrobců porušujících Kodex vyskytují v nemocnicích a dalších zdravotnických zařízeních. Kampaň byla ukončena až v roce 2020, podařilo se vybrat 92 157 Kč.

Member of the International Baby Food Action Network

O SpoKojení

Jsme nevládní neziskový spolek, součást mezinárodní sítě International Baby Food Action Network (IBFAN). Naším cílem je, aby se rodiče mohli o výživě svých dětí rozhodovat svobodně, bez jakýchkoliv komerčních tlaků, manipulace a zavádějících či nepravdivých informací. Nepochybujeme přitom o nezbytnosti umělé výživy pro některé děti. Masovou, manipulativní, někdy dokonce podprahovou propagaci umělé výživy a souvisejících produktů ve vztahu k dětem, které je ale nepotřebují a pro něž je zcela nadbytečná, považujeme za rizikovou, neetickou a v neposlední řadě i porušující mezinárodně přijatá pravidla.

Propagujeme, podporujeme a kontrolujeme naplňování Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka a navazujících rezolucí v České republice.

Dodržujeme striktní etický kodex a nepřijímáme žádné finanční ani nefinanční dary od výrobců umělé výživy ani jiných společností, které jednájí v rozporu s Kodexem, či od farmaceutických firem.

Mezi našimi členy jsou marketéři, zdravotníci a další zájemci o kvalitní a bezpečnou výživu dětí a etické formy její propagace. Členská schůze proběhla 22. června 2019.

Výbor SpoKojení

Mgr. et Mgr. Aneta Majerčíková
Jana Petříková
Mgr. Radka Vyoral Krakovská
Eliška Vlasta Kupšovská, DiS.
Diana Filusová

Kontakt

SpoKojení, z. s.
Bukovinka 147
679 05 Bukovinka
www.spokojeni.org
info@spokojeni.org

Bankovní údaje

Číslo účtu: 2201546658 / 2010 (Fio banka)
IBAN: CZ6820100000002201546658
BIC: FIOBCZPPXXX